

อัมพิกา คำไจ 2557: การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน
จังหวัดปทุมธานี ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาส่งเสริมการเกษตร
ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์
พนามาศ ตรีวรรณกุล, Ph.D. 120 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม การเปิดรับข้อมูลด้านการเกษตร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม การเปิดรับข้อมูลด้านการเกษตร กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน จากกลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง 125 คน ในจังหวัดปทุมธานี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 65.6 มีอายุเฉลี่ย 49.3 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 65.6 มีระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานเฉลี่ย 39.8 ปี และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน เกษตรกรเกือบครึ่งถือครองที่ดินโดยเช่าจากผู้อื่น ร้อยละ 40.0 มีรายได้เฉลี่ย 495,828 บาท/ปี รายจ่ายเฉลี่ย 227,800 บาท/ปี มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวเฉลี่ย 28.3 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ร้อยละ 84.8 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 81.6

เกษตรกรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมในการดำเนินงาน ด้านการร่วมในผลประโยชน์ และด้านการร่วมในการประเมินผล ยกเว้นกิจกรรมการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวในด้านการร่วมในผลประโยชน์ เกษตรกรไม่มีส่วนร่วม ร้อยละ 55.2

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน 1) ด้านการร่วมตัดสินใจ ได้แก่ ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน พื้นที่ทำการเกษตร รายได้ ประสบการณ์ในการปลูกข้าว การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการเปิดรับข้อมูลด้านการเกษตร 2) ด้านการร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ พื้นที่ทำการเกษตร การมีตำแหน่งทางสังคม และการเปิดรับข้อมูลด้านการเกษตร 3) ด้านการร่วมในผลประโยชน์ ได้แก่ พื้นที่ทำการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การมีตำแหน่งทางสังคม และการเปิดรับข้อมูลด้านการเกษตร และ 4) ด้านการร่วมในการประเมินผล ได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน พื้นที่ทำการเกษตร ประสบการณ์ในการปลูกข้าว การมีตำแหน่งทางสังคม และการเปิดรับข้อมูลด้านการเกษตร